

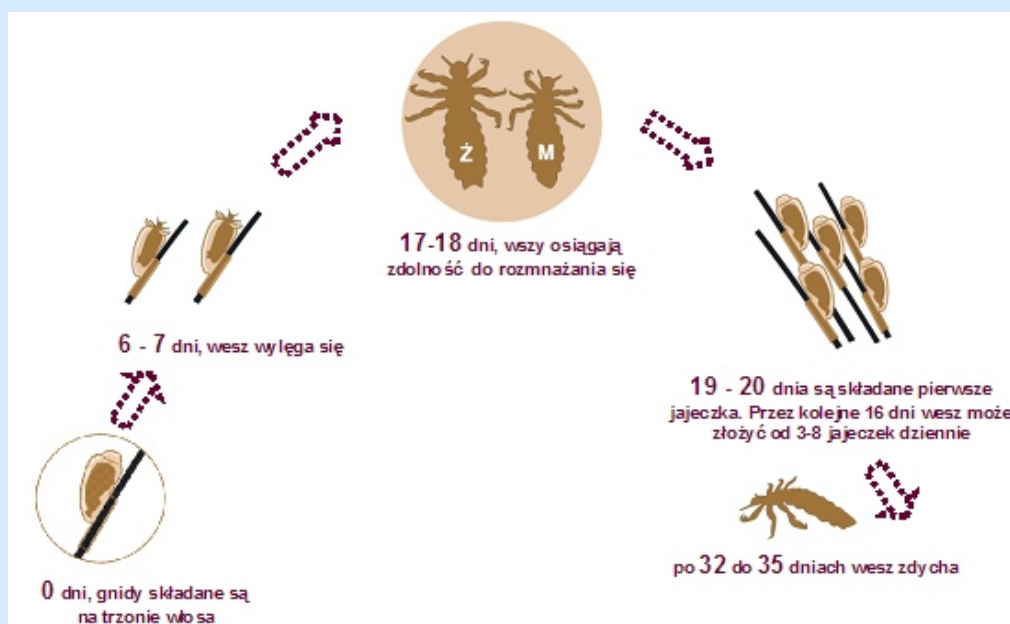
GDY COŚ CI CHODZI PO GŁOWIE...

CZYM JEST WSZAWICA?

Wszawica głowowa (łac. pediculosis capitis) jest chorobą wywołaną zarażeniem wszą głowową. Wielkość dorosłego owada nie przekracza 2 – 4,7 mm. Samice każdego dnia składają od 5 do 10 białych jaj, zwanych gnidami, które rozmiarami przypominają główkę od szpilki. W ciągu 4 – 14 dni z jaj wylęgają się larwy, które następnie przekształcają się w dorosłe osobniki. Wszy pasożytują wyłącznie na owłosionej części skóry i żywią się krwią człowieka. W miejscu ugryzienia powstaje odczyn zapalny skóry, który powoduje uczucie silnego świądu. Okres przenoszenia trwa tak długo jak długo żyją wszy lub ich jaja.

CYKL ROZWOJOWY WSZY

DROGI ZAKAŻENIA

Zakażenie wszawicą następuje bezpośrednio przez kontakt z włosami osoby chorej (przytulanie się, stykanie się głowami) lub pośrednio poprzez używanie wspólnych przyrządów do pielęgnacji włosów (szczotki, grzebienie), ozdób do włosów, nakryć głowy, ręczników i bielizny pościelowej. Najłatwiej zarazić się wszawicą w dużych skupiskach ludzkich (przedszkola, szkoły, internaty, akademiki, kolonie i obozy organizowane dla dzieci i młodzieży oraz zatłoczone środki komunikacji miejskiej). Należy podkreślić, iż problem wszawicy dotyczy wszystkich stref klimatycznych i populacji ludzkich, bez względu na dbałość o higienę osobistą czy status społeczny.

OBJAWY WSZAWICY

Najbardziej charakterystycznym objawem wszawicy jest świąd skóry. Jeżeli dziecko często drapie się po głowie należy niezwłocznie skontrolować skórę głowy oraz włosy. Wszy występują najczęściej za uszami i w okolicy potylicznej. Obecność dorosłych osobników można zauważyć gołym okiem, wyglądają jak ziarenka sezamu. Jaja (gnidy) występują zwykle u nasady włosów. Wyglądem przypominają lupież, jednak w przeciwieństwie do niego trudno je usunąć. Znalezienie na włosach charakterystycznych białych jaj lub aktywnych stadiów rozwojowych tj. nimf i postaci dojrzałych potwierdza rozpoznanie wszawicy.

ZWALCZANIE WSZAWICY

Jeśli rodzic po skontrolovaniu włosów i głowy dziecka podejrzewa wszawicę może udać się do lekarza celem rozpoczęcia leczenia. Preparaty zwalczające wszy dostępne są w każdej aptece bez recepty. Bielizna osobista i pościelowa powinny zostać wyprane w gorącej wodzie (55°C) oraz wyprasowane gorącym żelazkiem. Należy pamiętać o skontrolovaniu stanu skóry głowy i włosów członków rodziny, ponieważ może się okazać, iż leczeniem trzeba objąć wszystkich domowników. Rodzice powinni poinformować dyrektora placówki, do której uczęszcza dziecko o chorobie w celu uniknięcia dalszego szerzenia się zakażenia na inne dzieci i zapobiegnięcia ponownemu zarażeniu dziecka po uprzednim leczeniu.

PROFILAKTYKA WSZAWICY

Zaleca się, aby:

- kontrola stanu skóry głowy i włosów dziecka stała się nawykiem rodziców, zwłaszcza po powrocie z wycieczki, wakacji bądź jeżeli w szkole lub przedszkolu panuje wszawica.
- używać wyłącznie osobistych przedmiotów do pielęgnacji włosów (szczotki, grzebień, ozdoby do włosów), nakryć głowy, odzieży, ręczników, bielizny pościelowej.
- unikać bezpośredniego kontaktu z włosami innych osób. Dotyczy to przede wszystkim dzieci, które nie zachowują wystarczającego dystansu między sobą podczas zabawy.
- dbać o właściwą higienę osobistą.

WSZAWICA W SZKOLE

Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013r. poz. 947 ze zm.), tj. od 1 stycznia 2009r.,

wszawica nie jest zaliczana do chorób zakaźnych

i w razie jej rozpoznania nie istnieje obowiązek zgłoszenia tego faktu właściwemu ze względu na miejsce zachorowania państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, a co za tym idzie - brak jest możliwości wydania decyzji administracyjnej nakazującej podejrzanemu o wszawicę wstrzymanie się od uczęszczania do szkoły. W sytuacji zachorowania na wszawicę należy kierować się przede wszystkim dobrem chorego dziecka oraz dobrem pozostałych dzieci. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole, zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6, poz. 69 ze zm.) pozostaje obowiązkiem dyrektora szkoły. W przypadku podejrzenia wystąpienia wszawicy u uczniów dyrektor danej placówki powinien podjąć wszelkie możliwe działania, które będą skutkować jej wyeliminowaniem (powiadomienie rodziców, organizowanie spotkań informacyjnych, itp.).

*STANOWISKO INSTYTUTU MATKI I DZIECKA W SPRAWIE
KONTROLI CZYSTOŚCI UCZNIÓW PRZEZ PIELĘGNIARKI
I HIGIENISTKI SZKOLNE*

- nie wolno publicznie (w obecności osób trzecich) sprawdzać czystości uczniów,
- decyzję o sprawdzeniu czystości skóry i włosów u uczniów w warunkach indywidualnego badania, podejmuje pielęgniarka,
- pielęgniarka może podjąć taką decyzję na prośbę rodziców lub wychowawcy - np. z powodu nawracającej wszawicy w danej klasie,
- o wynikach przeglądu informuje ucznia i jego rodziców,
- dyrekcja szkoły i nauczyciele nie mają prawa do informacji o stanie czystości danego ucznia,
- pielęgniarka ma prawo podać nauczycielom informację o skali problemu na terenie szkoły,
- pielęgniarka może w uzasadnionych przypadkach odmówić dokonania przeglądu (np. w sytuacji konieczności wykonania innych pilnych zadań w danym czasie), powinna jednak wskazać najbliższy możliwy termin lub przeprowadzić instruktaż dla rodziców, jak i kiedy dokonywać u dzieci przeglądów czystości.

Opracowano na podstawie:

A. Buczek „Choroby pasożytnicze. Epidemiologia, diagnostyka, objawy.”, wyd. Koliber— Oficyna Wydawnicza Fundacji na rzecz Zwalczenia Kleszczy i Profilaktyki w Chorobach Odkleszczowych, Lublin 2005.

Red. W. Magdżik, D. Naruszewicz-Lesiuk, A. Zieliński „Choroby zakaźne i pasożytnicze— epidemiologia i profilaktyka”, wyd. α-medica press, Bielsko-Biała 2007.

Instytut Matki i Dziecka. Zakład Medycyny Szkolnej „Stanowisko w sprawie kontroli czystości uczniów przez i higienistki szkolne”, Warszawa 29.11.2004r.

i źródeł internetowych

Wojewódzka Stacja
Sanitarno -Epidemiologiczna
w Poznaniu
Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży